

2. KONSULTASJONSMØTE 22.04.05 - REFERAT

Saksnr.: 05/286

Tilstede: *Fra staten:*
Kommunal- og regionalminister Erna Solberg, utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet, moderniseringsminister Morten Andreas Meyer, statssekretær Just Hjalmar Johansen (KRD), statssekretær Helle Hammer (FIN), statssekretær Jan Otto Risebrobakken (HOD) og statssekretær Leif Helge Kongshaug (LMD)

Fra KS:
Leder Halvdan Skard, Odd Arild Kvaløy, Ingvild Tautra Vevatne, Oddleif Olafsen, Ulf Leirstein, Åge Rosnes og Matz Sandman.

Dato: 22. april 2005, kl.13.00 – 15.00 i R5

Møteleder: Erna Solberg

Referent: Frode Tarjei Selman, KRD

1. Konsultasjonsmøtet

Erna Solberg ønsket velkommen til møtet. Det ble vist til innkallingen og det utsendte materialet som var forberedt av administrasjonen.

Hovedfokus for møtet var reformer og utbygging av tjenestetilbudet i kommunesektoren knyttet til framleggingen av kommuneproposisjonen.

På grunn av landsmøtet i Kristelig Folkeparti deltok ikke representanter fra Arbeids- og sosialdepartementet og Barne- og familiedepartementet på møtet.

2. Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Tema for årets første konsultasjonsmøte (som ble avholdt i februar 2005) var en foreløpig drøfting av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) hadde til dette møtet utarbeidet et notat om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren. Notatet gav blant annet en beskrivelse

av den økonomiske situasjonen ved utgangen av 2004. Beskrivelsen bygget på den informasjonen som var tilgjengelig per 18. februar 2005.

De foreløpige KOSTRA-tallene for 2004 som ble lagt fram 15. mars 2005, gav på noen områder ny informasjon i forhold til det som hadde blitt lagt til grunn i TBUs notat til 1. konsultasjonsmøte. For å gi et mer oppdatert bilde av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren, var et utdrag av TBUs rapport fra 14. april 2005 gjengitt i punkt 2 i materialet. Rapporten viste blant annet at kommunesektoren som helhet ligger an til å få et netto driftsresultat på om lag 2,4 prosent.

TBUs rapport er tilgjengelig på Odin: odin.dep.no/krd/norsk/dep/utvalg/p10001713.

Erna Solberg uttrykte tilfredshet med den klare forbedringen i netto driftsresultat fra 2003 til 2004, og var fornøyd med at kommunene har prioritert å forbedre driftsresultatene.

Halvdan Skard sa at forbedringen i driftsresultat er et tegn på at kommunesektoren har fulgt de statlige styringssignalene om å forbedre driftsresultatene. Videre sa Skard at det fortsatt er et stykke igjen til det ønskede nivået på minimum 3 prosent netto driftsresultat, og at det fortsatt er behov for vekst i kommunesektorens frie inntekter.

Skard minnet om at kommunesektorens økonomiske rammer i 2005 vil være avhengig av skatteinntgangen i inneværende år, og viste til at også andre forhold, blant annet momsoppgjøret og statens lønnsoppgjør, vil kunne påvirke kommunesektoren.

Solberg viste til at deflatoren for kommunesektoren ligger an til å bli lavere enn antatt, og at det vil lette presset på kommuneøkonomien.

Morten Andreas Meyer sa at det både for staten og kommunesektoren var viktig å få til et moderat lønnsoppgjør.

3. Kommunesektorens oppgaver og tjenesteproduksjon

Helse- og omsorgsdepartementet

Opptrapningsplanen for psykiatri

KS viste til at det er behov for å prioritere kommunesektoren i resten av planperioden, og at det er behov for langt flere boliger enn de 3 400 boligtilsagn som til nå er gitt i opptrapningsplanen.

Jan Otto Risebrobakken viste til at kommunene er høyt prioritert i opptrapningsplanen, og at bevilgningene i inneværende år er økt med 400 millioner kroner. Risebrobakken viste videre til at opptrapningsplanen er en langsiktig strategi, og at man først ved planperiodens slutt i 2008 vil kunne se de endelige resultatene av denne satsningen.

KS viste videre til at det er behov for å bedre samordningen mellom 1. og 2.-linjetjenesten, og foreslo at det skulle settes ned en arbeidsgruppe med representanter fra Helse- og omsorgsdepartementet, helseforetakene og KS som skal se på hvordan samarbeidsavtaler mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten kan utformes.

Ribsebrobakken uttrykte at dette var et konstruktivt forslag som han skulle bringe videre.

Tilleggsgebyrer for drikkevann ifm. Mattilsynets virksomhet

KS viste til at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på gebyrordningen for drikkevann, og eventuelt komme med forslag til justeringer i forhold til dagens ordning. KS uttrykte at det ville være naturlig om KS fikk delta i denne arbeidsgruppen.

Leif Helge Kongshaug viste til at arbeidsgruppen i denne omgang kun foretar en teknisk gjennomgang av gebyrordningen, og at det ikke er behov for å involvere KS i dette arbeidet. Videre sa han at arbeidsgruppen neste år ville utrede mulige endringer av ordningen, og at det da vil være naturlig å trekke KS med i arbeidet.

Utdannings- og forskningsdepartementet

Etablering av frittstående skoler

KS viste til at de økonomiske konsekvensene av en storstilt etablering av frittstående videregående skoler er betydelige for fylkeskommunene. KS' foreløpige beregninger kan tyde på at trekket i fylkeskommunenes inntekter er større enn den nedgangen i utgifter fylkeskommunene får når elever flytter fra en fylkeskommunal til en frittstående videregående skole. KS sa at de er i ferd med å opprette et eget beregningsutvalg for å gjennomgå de økonomiske konsekvensene av etablering av frittstående videregående skoler og blant annet foreslå bedre ordninger for trekk i makro, omregning og justering av trekket i forhold til antall elevplasser i det enkelte fylke og beregningsmåte for tilskuddet til friskolene.

Kristin Clemet viste til at formålet med trekkordningen er at den skal fungere nøytralt. Videre redegjorde Clemet for at all erfaring tilsier at det søkes om langt flere plasser enn det etableres, og at de store antallet søknader om tilskudd til frittstående videregående skoler i år derfor trolig ikke vil resultere i etablering av tilsvarende mange skoler/plasser. Clemet sa videre at trekketsatsene for makrorammene vil bli foreslått redusert både for grunnskole og videregående opplæring, og at det vil bli vurdert om det skal etableres ulike trekktsatser for ulike studieretninger i videregående opplæring.

KS foreslo at det skulle settes ned en arbeidsgruppe som skal se på korrigeringer i inntektssystemet som følge av elever i frittstående skoler. Clemet og Solberg var positiv til etableringen av en slik gruppe.

I sammenheng med at videregående skoler ble diskutert, informerte Clemet om at regjeringen vil foreslå å øke bevilgningen på posten slik at ordningen med landslinjer kan videreføres med det omfanget den har i dag. Samtidig arbeider departementet videre med løsninger som på en bedre måte kan ivareta det behovet landslinjer i dag dekker. Fram mot budsjettframleggelsen i høst ønsker Utdannings- og forskningsdepartementet å ha en dialog med KS om hvordan landlinjene kan gis forutsigbare rammebetingelser.

Kommunal- og regionaldepartementet

Momskompensasjonsordningen

KS viste til at kommunesektorens reduksjon i rammetilskudd skal stå i forhold til den reduksjonen kommunesektoren får i sine nettoutgifter som følge av momskompensasjonen.

KS viste til at de har tatt opp med Kommunal- og regionaldepartementet at deler av momskompensasjonen som er utbetalt ikke gir kommunene en tilsvarende besparelse. Et eksempel på dette er de tilfeller hvor momskompensasjon til private tjenesteleverandører, ikke medfører redusert pris betalt av kommunen til den private tjenesteleverandøren. Et annet eksempel er når momskompensasjonen som utbetales motregnes i tilsvarende reduserte andre statstilskudd – slik som eksempelvis for barnehagene der investeringstilskuddet reduseres tilsvarende mottatt momskompensasjon.

Solberg sa at det hele tiden har vært forutsatt at ordningen skal finansieres av kommunesektoren selv, og at dette også gjelder den delen som omfatter privat drevne virksomheter. Solberg antok derfor at denne problemstillingen ikke kommer å utgjøre noe stort problem over tid.

KS bad om at man vurderer merverdiavgift knyttet til drift og investeringer hver for seg, og anmodet om at uttrekket knyttet til investeringer ikke justeres, mens en på driftssiden i større grad kan bruke momskompensasjon for 2004 som grunnlag for justeringer på kommune- og makronivå.

Solberg viste til at det hele tiden har vært forutsatt at verken staten eller kommunesektoren skal tjene eller tape på momskompensasjonsordningen. De samlede momskompensasjonskravene som Skattedirektoratet har mottatt, viser at denne forutsetningen er oppfylt. Dersom det er betydelige avvik mellom uttrekk og faktisk momskompensasjon for enkeltkommuner og -fylkeskommuner, vil dette bli vurdert særskilt til høsten, når reviderte regnskapsdata for kommuner og fylkeskommuner foreligger.

Finansiering av norskopplæringen

KS viste til at tilskuddet til norskopplæring er grunnstammen i introduksjonsprogrammet, og at den nye tilskuddordningen hvor det gis tilskudd per capita vil medføre stor usikkerhet med hensyn til hvorvidt tilskuddet vil dekke utgiftene til undervisning til den enkelte kommune. KS mente derfor at dersom det skal innføres en ny ordning, må det etableres et ekstra tillegg for å sikre finansiering av driften i de minste kommunene.

Solberg uttrykte at hun var klar over at ordningen vil slå uheldig ut for noen kommuner, men at staten ønsker å etablere et system som gir kommunene størst mulig frihet til å organisere tilbudet.

Finansdepartementet

Skatteoppkreverfunksjonen

Helle Hammer viste til at det i NOU 2004:12 *Bedre skatteoppkreving* ikke ble utredet konkrete løsninger og praktiske konsekvenser av å statliggjøre skatteoppkreverfunksjonen. Det ble heller ikke foretatt en nærmere vurdering av forbedringstiltak som innebærer sterkere statlige styringsgrep innenfor en fortsatt kommunal organisering. Hammer informerte derfor om at Finansdepartementet har bedt Skattedirektoratet å foreta en faglig basert oppfølgende utredning av disse to alternativene. Utredningen vil foreligge ved utgangen av 2005.

KS uttrykte at det ikke er behov for videre utredning av dette spørsmålet, og mente at det på dette tidspunkt ville være naturlig at resultatene av høringen av NOU 2004:12 ble fremmet for

Stortinget slik at de kunne ta stilling til en eventuell videre utredning. Dersom dette likevel skal utredes videre, forutsatte KS at kommunal sektor får en likeverdig deltakelse med staten i alle deler av denne videre utredningen, herunder at kommunal sektor selv får utpeke sine deltakere.

Hammer viste til at KS har blitt invitert til å delta i den videre utredningen, og at KS kan få stille med to representanter i prosjektstyret for utredningen. Hammer understreket videre at formålet med utredningen er å forsterke det faglige beslutningsgrunnlaget.

4. Orienteringssaker

I materialet til møtet var det orientert om saker med relevans for kommunesektoren, men som partene på dette tidspunkt ikke hadde behov for å diskutere på politisk nivå.

På grunn av en inkurie var omtalen av supplerende stønad for personer med kort botid i Norge plassert under Kommunal- og regionaldepartementets orienteringssaker i kapittel 4.5 i materialet. Sekretariatet ble bedt om å flytte denne omtalen til Arbeids- og sosialdepartementets orienteringssaker i kapittel 4.4. Det ble ellers ikke gjort endringer i materialet.

Materialet fra møtet er tilgjengelig på Odin:

odin.dep.no/krd/norsk/tema/kommune/konsultasjoner/bn.html